

28.2.2024

STM131:00/2021
VN/28917/2021**2024/2 HTP-JAOSTON KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA 28.2.2024**

Aika 28.2.2024 klo 9.00-10.55

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Sirkku Saarikoski	STM, puheenjohtaja
Satu Auno	Etelä-Suomen avi, jäsen
Riitta Työläjäarvi	SAK, jäsen
Piia Taxell	TTL, jäsen
Jenni Uljas	Teollisuusliitto, jäsen
Auli Rytivaara	EK, jäsen
Mirva Ojala	Kemianteollisuus, jäsen
Heikki Frilander	TTL, asiantuntija
Noora Pajukoski	STM, asiantuntija
Katja Danner	STM, asiantuntija
Tanja Ylitöyrä	STM, asiantuntijas sihteeri

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Osallistujat esittäytyivät Kemianteollisuuden uudelle edustajalle Ojalalle.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Valtioneuvoston asetus työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta

Danner esitteli asetusluonnokseen tehdyt muutokset. Lausuntokierros päättyi 23.2.2024. Lausunnoissa luonnosta pidettiin pääosin hyvänä, mutta eräitä muutoksia esitettiin. Myös TTN:n kokouksessa tehtiin muutamia muutoksia. Asetuksen perustelumuiotiossa on lausuntopalautte -osio, jossa on selostettu, millaisia muutoksia lausuntopalautteen johdosta on tehty ja mitä muutoksia ei ole ollut mahdollista toteuttaa. OM ei lausuntokierroksella vaatinut muutoksia, mutta vielä ei ole tiedossa, millaisia muutoksia se edellyttää laintarkastusvaiheessa. Todettiin, että asetus tulee voimaan viimeistään 5.4.2024 ja että avit tiedottavat muutoksista.

4. Valtioneuvoston asetus raskaana olevien, äskettäin synnyttäneiden ja imettävien työntekijöiden suojelemisesta työssä vaaraa aiheuttavilta tekijöiltä

Pajukoski kertoi, että OM:n laintarkastuksen kommenttien perusteella asetukseen jouduttiin tekemään jonkin verran muutoksia. OM:n suurimmat huolet liittyivät siihen, että ehdotetut muotoilut ylittivät sen, mitä asetuksenantovaltuuksien mukaan on mahdollista säätää. Joitakin asioita on jouduttu jättämään pois ja joitakin muotoilemaan uudelleen.

Keskusteltiin ja oltiin huolissaan siitä, että uusien muotoilujen johdosta asetus vaikuttaa vähemmän velvoittavalta ja epäselvemmältä kuin edellinen versio, ja se myös poikkeaa direktiivin muotoilusta, mikä voi vaikeuttaa asetuksen läpimenoa komissiossa. Kuitenkaan laintarkastuksen vaatimuksia ei ole mahdollista jättää huomioimatta. Pohdittiin, miten TTL:n työpaikoille ohjeeksi laaditussa oppaassa voidaan jatkossa kirjoittaa eräistä asetuksen kohdista ja onko ohjeistuksessa jatkossa enää mahdollisuutta nojautua

lääketieteellisiin perusteisiin. Huolta oli myös erityisraskausvapaan ja -rahan myöntämisestä, kun jatkossa työntekijä on riskin takia vain "pyrittävä" siirtämään muihin tehtäviin velvoittavuuden sijaan. Asetuksen sisältöä ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa, vaikka muotoilua jouduttiinkin muuttamaan. Sovittiin, että SVO:lla erityisraskausrahaa koskevaa sääntelyä valmistelevien henkilöiden kanssa keskustellaan tilanteesta ja asetuksen tarkoituksesta.

5. Raja-arvojen perustelumuiot

- Nikkeli ja sen epäorgaaniset yhdisteet, sitova raja-arvo ja biologisten näytteiden ohjeraja-arvo

Taxell selosti nikkelin raja-arvojen perustelumuiot sisällön erityisesti nikkeliyhdisteiden vaikutusmekanismien, tutkimusdatan ja ehdotettujen raja-arvojen osalta. Muista kuin metallisesta nikkelistä on dataa, jonka mukaan yhdisteet voivat aiheuttaa keuhkosityöpää ja neäsyöpää. Karsinogeenisuuden mekanismi on sellainen, että syövät liittyvät tulehdusvaikutuksiin. Altistumistasoilla, joilla ei aiheudu tulehdusvaikutuksia, syöpäriski on pieni. Sitovat raja-arvot vastaavat aiemmin voimassa olleita HTP-arvoja. Tarkoitus on, että raja-arvot tulisivat voimaan heti asetuksen tullessa voimaan.

Muistiossa on esitelty keskeinen tutkimusdata. Eläinkokeissa havaitaan keuhkoissa tulehdusmuutoksia ja syöpäkasvaimia altistustasolla n. 0.03 mg/m³. Epidemiologisissa tutkimuksissa tasolla 0.08 mg/m³ koko työuran ajalta aletaan havaita lisääntynyt keuhkosityöpäriski. Ehdotetuissa sitovissa raja-arvoissa ei ole isoa turvamarginaalia, mutta laskennalliset tasot on konservatiivisesti arvioitu. Sitovien raja-arvojen alittuessa riskit tulehduksellisiin ja karsinogeenisiin vaikutuksiin ovat vähäiset. Hengitystieherkistävyyden osalta dataa on huonosti, siinä on pieni varauma. Direktiivistä tuleva herkistävyys-huomautus on siksi hyvä.

Metallisen nikkelin osalta on ajateltu, että voimaan jäisi nyt voimassa oleva HTP-arvo 0.01 mg/m³ alveolijakeiselle pölylle. Se on relevantti, koska vaikutukset kohdistuvat vain keuhkoihin. Ei ole viitteitä metallisen nikkelin karsinogeenisuudesta. Eläinkokeissa on nähty tulehdusvaikutuksia. Alveolijakeen raja-arvo olisi sama nikkelimetallille ja nikkeliyhdisteille. Näitä on vaikea erottaa toisistaan analyysiteknisesti. Ehdotetaan, että jos altistutaan molemmille, sovelletaan nikkeliyhdisteiden sitovia raja-arvoja kokonaisaltistumiselle. Ilmapitoisuuden raja-arvojen lisäksi on olemassa biologisten näytteiden raja-arvo. ECHA:n ehdottama raja-arvo otettiin lähtökohdaksi, koska sillä on terveysperusteisempi taso. Liukoisten yhdisteiden osalta dataa on melko paljon. ECHA:n ehdottamaa raja-arvoa vastaava virtsan nikkelpitoisuus on reilu 12 mikrogrammaa litrassa. Ehdotetaan, että pidetään ennallaan nyt olemassa oleva liukoisten yhdisteiden raja-arvo, mutta selkeyden vuoksi muutetaan mittayksikkö mikrogrammaksi litrassa. Niukkaliukoisten osalta tilanne on haastavampi, niiden kohdalla ei saada biomonitoimalla erotettua työssään altistuvia altistumattomista. Nikkelin taustapitoisuus on melko korkea, koska sitä saadaan ravinnosta. Siksi ehdotetaan, että kumotaan nyt voimassa oleva niukkaliukoisten raja-arvo kokonaan.

Muistio raja-arvoineen hyväksyttiin.

6. Muut asiat

Ei ollut.

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään ti 26.3. klo 10-12.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.55.

Sirkku Saarikoski

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyrä

sihteeri